چۆن عێراق نابێتە گۆڕەپانی شەڕ؟.. عوسمان حاجی مارف

“عێراق، ڕێگە نادات ببێتە گۆڕەپانی شەڕ، پێویستە ڕێز لەسەروەری خاکەکەی بگیرێت”

ئەمە ووتەی فوئاد حسێن، وەزیری دەرەوەی عێراقە، بەدوای چل ساڵ لە ژیانی نالەبارو کارەساتباری خەڵکی عێراق، کە لەناو ئاگری شەڕو جەنگ و کاولکاری و ماڵوێرانی و ئاوارەبوندا بوە. لە هەمانکاتدا هیچ کات پێشبینیەک بۆ فەراهەمبونی زەمینەی ئارامبونەوەو ئاشتی و سەقامگیری سیاسی لە عێراقدا نیشان نەدراوەو نادرێت. بەڕاستی بوێریەکی بێشەرمانە و نابەرپرسیارانەیە بەدودڵی بڵێیت “عێراق ڕێگە نادات ببێتە گۆڕەپانی شەڕ”، وەک ئەوەی تا ئێستا هیچ ڕوی نەدابێت. عێراقێک کە لەڕیزی هەرە پێشەوەی ئەو وواتانەدایە کە خاوەنی مێژوویەکی پڕ لە جەنگە، ماوەی چل ساڵە لە مەیدانی شەڕو کارەساتدایە، دەبێ بپرسین و بڵێین کاک فوئاد چۆن ڕێگە نادەن عێراق ببێتە گۆڕەپانی شەڕو، کێن ئەوانەی وا ڕێگە نادەن و پارێزگاری لەسەروەری خاکەکەی دەکەن؟

چاو خشاندنێک بە ڕابردوی ڕۆژو ساڵەکانی ئەو چل ساڵە و ئەو لایەنانەی هۆکاری ئەو دۆخە نالەبارو نائارام و نائەمنیە بون لەعێراقدا، وێنایەکمان دەست دەکەوێت لەسەر ئەوەی عێراق ڕێگە بەشەڕ ئەدات یان نا!

لە ساڵی١٩٨٠وە شەڕی ئێران و عێراق ماوەی هەشت ساڵی خایاند، کەسێک، لایەنێک نەبو ئەو شەڕە ڕاگرێت. کاتێکەش وەستانی ئەو شەڕە ڕاگەیەندرا، هێشتا کاریگەری و ئاسەوارەکانی وەک خۆی مابونەوە، کە شەڕی داگیرکاری کوەیت لە ساڵی١٩٩٠ لەلایەن حکومەتی بەعسەوە دەستی پێکرد. بەدوایدا جەنگی کەنداوی یەکەم بە دەوری دەوڵەتی ئەمریکاو هاوپەیمانانی کە مایەی ئەوپەڕی وێرانکاری و ماڵوێرانی بوو بۆ دانیشتوانی عێراق، عێراقی کردە گەورەترین گۆڕەپانی شەڕو کوشتارگایەک کە تائێستاش خەڵکی باجی ئەو شەرە ئەدەن.

جەنگی کەنداو هەر لەکاتی خۆیدا تەواوی خەڵکی ئازادیخوازو ئینساندۆستی جیهانی توڕەو سەرسام کرد، هەربۆیە گەورەترین ئاستی ناڕەزایەتی و خۆپیشاندانی سەدان هەزاری لەدژی ئەو جەنگەو وێرانکاری دەوڵەتی ئەمریکا، لە تەواوی جیهاندا نمایش کرا، بەڵام فوئاد حسێن و هەقاڵەکانی لە بزوتنەوەی کوردایەتیدا گەورەترین پێشوازی ئومێد بەخشیان لەو جەنگە کردو بوونە خزمەتکاری ئەو

جەنگەو بەوپەڕی خۆشحاڵیەوە سودیان لە پاشماوەی کەرەسەکانی ئەو جەنگ و وێرنکاریە وەرگرت.
پاشان پشتیوانیکردنیان لە گەمارۆی ئابوری بۆ سەر خەڵکی عێراق کرد، کە سیاسەتێکی ئەوپەڕی نامر□قانەو ئابڕوبەرانەیە بە ناوچەوانی ڕابەرانی بزوتنەوەی کوردایەتیەوە کە فوئاد حسینیش کەسێکی دڵسۆزی ئەو سیاسەتە نامر□قانەیە بووە، لەهەمانکاتدا شەڕی ناوخۆی کوردستانیش نمونەیەکی تری لە بیرنەکراوە کە هۆکارە سەرەکیەکەی، هەمان دەستەو ه□قا□انی ئەو بوون لە حزبەکانی کوردایەتی دەسەڵاتدار کە ئێستا فوئاد حسێن نوێنەرایەتیان دەکات لە پێکهاتەی حکومەتی عێراقدا.

جارێکی تر لە جەنگی دووەمی کەنداودا "گەردەلولی بیابان" کە لەلایەک مایەی داڕمانی تەواوی بنەما ئابوری و کۆمەڵایەتیەکانی عێراق بوو، لەلایەکی ترەوە سەردەرهی□نانی چەندین نمونەی جروجانەوەرو دەستەوتاقمی میلیشیایی ئیسلامی بوو کە عێراقیان کردە گۆڕەپانی شەڕی مەزهەبی و تائفی و نەتەوەپەرستی، جێگای هیچ تروسکای□ی□کی بۆ ئاسایشی دانیشتوانی عێراق نەهێشتەوە، بەڵام ه□قا□□کانی فوئاد حسین جەنگەکەیان ناو نا "پرۆسەی ئازادی" وە "حکومەتی تەوافقیان" لەگەڵیاندا پێکهێناو شەڕەکانیان گەرمتر دەکرد. پاشان هەنگاو بە هەنگاو بە ئاشکراو بە فەرمی دەخالەت و دامەزراندنی پێگەی هیزە چەکدارەکانی ئەمریکاو تورکیاو ئێران لە "پرۆسە ئازادیەکە"ی عێرقدا جێگیرکران. لەهەمانکاتدا داعشیش داستانێکی هەمیشە لەبیرنەکراوە و ئاشکرایە هێچ لایەنێک نەک بەتەنگ پاراستنی خەڵکی شەنگالەوە نەبوو، بەڵکو مامەڵەی پێوەکرا.
بەم شێوەیە ئیرادەی خەڵکی عێراق تەواو بێتواناو بێئومێدو سەرگەردان کرا. عێراق بە کردەوە بووەتە پانترین رووبەرو گۆڕەپان لە جیهاندا، کە ڕۆژانە شوێنی کێشمەکێش و شەڕی نێوان ووڵاتانە. تەواوی ئەو هێزو لایەنە تائفی و قەومیانەی بانگەوازی پێکهێنانی حکومەتی عێراقیان دەکرد، بە ئاشکرا لەپەیوەند بە شەڕو کێشمەکێشی ووڵاتانی ترەوە چارەنوسی سیاسی خۆیان دیاری دەکەن. ئیرادەیان تەنها لە دزی و گەندەڵی و جەردەیی و قاچاخچێتی و بازرگانیدا بەکارهێناوە. لەهەمانکاتدا هۆکارێکی سەرەکین لەدەرگا ئاواڵەکردنی سنورەکانی عێراق و سەوداو مامەڵە کردن بە خاك فرۆشتنەوە.
ه□قا□□کانی فوئاد حسێن تەواوی سنورەکانی کوردستانیان رادەستی لەشکرکێشی تورکیا کردووە. ئایا ئەمانەن ڕێگە نادەن عێراق ببێتە مەیدانی شەڕ؟

تەواوی هەلومەرجەکی سیاسی ناوچەیی و کاریگەرییەکانی لەسەر عێراق بەپەردە ئەوەمان نیشان ئەدات کە لە دۆخی ئێستای عێراق و لە مەیدانبوونی حزبە دەسەڵاتدارە میلیشیاکانی بزوتنەوەی کوردایەتی و عروبە و میلیشیاکانی شیعەو سونەو هێزە جیاوازەکانیان، هەمیشە عێراق وەک گۆڕەپانی شەڕ دەهێڵنەوە. فوئاد حسێن و هەڤاڵەکانیشی بەشێکی بێ تواناو شارەزاو بێ ئەزمونن بە سود وەرگرتن لە تاڵانیەکانی هەڵگیرسانی هەر شەڕێک کە عێراق و کوردستان وێرانتر دەکات. کەسان و لایەنێک کە بەشێکن لە بەشداریکردنی تەواوی ئەو شەڕانەی بەسەر دانیشتوانی عێراق و کوردستاندا هاتووە، گەورەترین قازانجیان لێ بەدەست هێناوە، ئێستا چی گۆڕاوە وا پەیمانی ئەوەمان پێ ئەدەن ڕێگا نەدەن"عێراق ببێتە گۆڕەپانی شەڕ"!؟

ئەوە تەنها بە ناڕەزایەتی و ڕاپەرینی فراوانی سەراسەری جەماوەریە، کە بە دژی فوئاد حسێن وهەڤاڵەکانی بوەستنەوە، لە پێناو کۆتایی هێنان بە دەسەڵاتی ئەو حزبە قەومی و تائفی میلیشیایانەی لە عێراق و کوردستاندا دەسەڵاتی سیاسی بەڕێوەدەبەن، وە هەوڵدان بە دامەزراندنی دەسەڵاتێک کە بەدەورو دەخالەتی ڕاستەوخۆی جەماوەری خەڵک هەڵبژێردرا بێت، ئەتوانرێت کۆتایی بە دۆخی جەنگ لە ناو خاکی عێراقدا بهێنرێت.